

Zuivelwereld houdt vanwege corona

Een langere periode van lagere melkprijzen ligt in het verschiet door de coronacrisis. Afzetkanalen zijn weggefallen en de voorjaarsmelkpiek zorgt voor extra aanbod. Belangenvertegenwoordigers raken niet in paniek, maar lobbyen op de achtergrond voor Europese maatregelen. Niets is zeker.

TEKST JEROM ROZENDAAL

‘De bedrijfsvoering van de boeren is na de uitbraak van de coronacrisis niet in gevaar gekomen.’ Wil Meulenbroeks, vakgroepvoorzitter melkveehouderij bij LTO, begint zijn analyse over de gevolgen van de coronacrisis op de melkveehouderij positief. ‘De melkophaling, de krachtvoerlevering, onderhoud van melkmachines en noodzakelijke erfbetreders zoals dierenartsen: alles is gewoon doorgedaan’, verduidelijkt hij.

Maar over de markt en de prijzen, daarentegen, bestaat nog veel onzekerheid. Nadat de melkprijzen in maart met 1 tot 2 cent daalden, leek de onmiddellijke schade beperkt te blijven. Maar recente zuivelnoteringen beloven weinig goeds. ZuivelNL maakte op 8 april bekend dat de prijzen van boter met 50 euro gedaald waren tot 270 euro (-15 procent) per 100 kilogram. Mageremelkpoeder voor menselijke consumptie daalde met 8 procent naar 185 euro per 100 kg. Zo reageerde de Vlaamse zuivelcoöperatie Milcobel medio april op de nieuwe marktsituatie

door de melkprijs over maart met 3 cent te verlagen, tot 30,45 per kg standaardmelk, inclusief toeslagen. Naast het weggefallen van de horeca en de foodservice ondervindt de zuivelcoöperatie ook veel concurrentie op de wereldmarkt, terwijl ook daar de vraag daalt. ‘Azië koopt minder zuivelproducten en daarbij brengen de Amerikanen tegen dumprijzen mozzarella op deze markt’, zegt Leloup, directeur melkaanvoer bij Milcobel.

Geen paniekvoetbal

Zuivelanalist Mark Voorbergen waakt voor paniekvoetbal. ‘Er is sprake van een dalende afzet in de horeca, terwijl de thuisconsumptie iets stijgt. Normaal kunnen zuivelbedrijven schuiven naar andere productgroepen. Maar deze flexibiliteit staat op dit moment onder druk, omdat er tevens sprake is van een productiepiek bij de boeren, die traditioneel in april en mei valt.’ Voorbergen vervolgt: ‘Door de verminderde afzet en het toegenomen aanbod zitten we nu in het oog van de

adem in crisis

storm.' Hij verwacht dat de zuivelnoteringen weer opveren als de productiepiek afzwakt. 'Je moet bovendien niet vergeten dat veel zuivelproducten onder langere contracten vastliggen. De zuivelnoteringen hebben maar invloed op een klein gedeelte van de afzet', relateert hij. Voorbergen en andere zuivelspecialisten benadrukken dat de gevolgen van de coronacrisis sterk per bedrijf en zelfs per land kunnen verschillen. 'Zuivel is een essentieel onderdeel van het dagelijks voedselpakket in Nederland. Ik geloof niet dat er zo heel veel minder geconsumeerd gaat worden', zegt Voorbergen. 'Wel is het zo dat zuivelbedrijven die zich specialiseren in horecaproducten, op het moment zwaarder getroffen worden dan verwerkers die zich op de retail richten.' Mogelijk dat Nederlandse zuivelverwerkers om deze

reden de schade beperkt kunnen houden 'Voor veel Nederlandse zuivel geldt dat deze vooral in de retail wordt afgezet en daar is de vraag onverminderd groot', zegt Wil Meulenbroeks. Hij schat dat Nederlandse zuivelorganisaties mogelijk maar met een cent per liter gaan zakken de komende maand.

Oproep voor minder melkaanvoer

De impact van het coronavirus kan per land verschillen. Amerikaanse en Canadese zuivelverwerkers hebben hun leveranciers de laatste weken opgeroepen minder melk te leveren. Voorbergen: 'De Amerikaanse zuivelmarkt is sterk afhankelijk van de "out-of-home"-consumptie. Veel mensen eten buiten de deur en kinderen drinken melk op school. Door de sluiting van de horeca en de scholen

---

Voerprijzen staan onder druk

'De sojaprijs is als gevolg van de crisis met 50 euro toegenomen tot 350 euro per ton', vertelt Johan Achten van melkveehouderijadviseur Liba. 'Logistieke problemen zorgen ervoor dat overzeese producten minder snel of met mindere hoeveelheden in Europa aankomen.' Tegenover de hogere sojaprijzen staan dalende prijzen voor maismeel. 'Door de lage olieprijs is de productie van bio-

ethanol niet interessant, waardoor hier minder mais naartoe gaat. Dit volume komt vrij, waardoor de prijs voor maismeel voor de melkveehouderij lager ligt.'

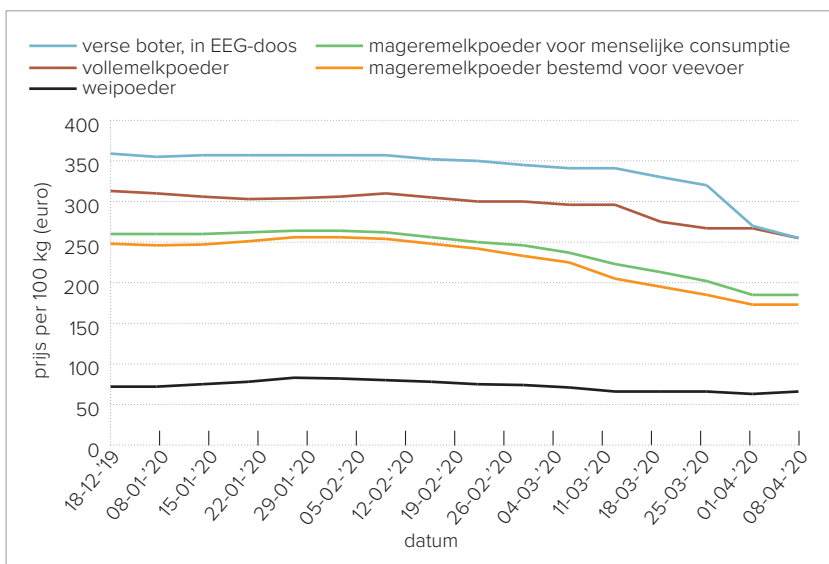
Aan de andere kant wordt er door een verminderde productie van bio-ethanol minder koolzaad gecrusht, verwerkt. De prijzen van koolzaadschroot staan hierdoor onder druk. Voor bijproducten uit andere industrieën is

eveneens sprake van schaarste. Door de gesloten horeca opereren bierbrouwerijen niet op volle kracht. Hierdoor is beschikbaarheid van bierdrank sterk afgenomen.

Liba schat dat de prijs voor krachtvoermengsels al met al zo'n tien euro per ton gestegen is. Hoe de prijzen zich de komende maanden gaan ontwikkelen, is onduidelijk.

Melkophaling en -verwerking zijn altijd door blijven gaan, ook tijdens de piek van de coronacrisis

valt deze afzet weg. Dat wordt in veel mindere mate gecompenseerd door de thuismarkt, zoals hier.’

Ook de Belgische zuivelindustrie heeft soortgelijke signalen uitgestuurd aan melkveebedrijven. Zij het met niet zoveel woorden. ‘Er is aan onze leden geadviseerd om niet meer melk te produceren’, vertelt Leloup van Milcobel. De grootste zuivelverwerker van België, met 2600 aangesloten boeren, constateerde in februari een stijging van een melkaanvoer met 8 procent. ‘In combinatie met de vraaguitval door de sluiting van de horeca, verminderde foodservice en gebrek aan toerisme resulteert dit in een vergrote prijsdruk’, aldus Leloup.

Van mozzarella naar poeder

Leloup en collega’s bij Vlaamse en Nederlandse zuivelfabrieken maakten in de eerste week na de uitbraak van

Figuur 1 – De zuivelnoteringen van ZuivelNL over de afgelopen vier maanden

Prijzen stierkalveren gehalveerd in een maand tijd

De melkprijs is niet het enige wat door de coronacrisis onder druk komt te staan. Ook de prijzen voor slachtkoeien en kalveren staan sterk onder druk. Door het sluiten van horeca en foodservice is dit afzetkanaal grotendeels weggefallen in zowel binnen- als buitenland. ‘Juist deze kanalen zijn belangrijk voor het vlees van reformemelkkoeien’, ver-

telt Roele Vaes, adviseur melkveehouderij van Boerenbond. Door een verminderde afzet is de prijs van melkkoeien tussen de 10 en 20 procent gedaald in België, meent Vaes. De kalfsprijs staat nog verder onder druk. ‘Deze prijzen zijn met 50 procent ingezakt. Kalfsvlees is een luxeproduct dat juist veel in de horeca wordt afgezet’, aldus Wim Meulen-

broeks van LTO. Een stierkalf brengt in de tweede helft van april nog maar 70 euro op, terwijl een kruisling met enig geluk voor 150 euro in Nederland het boerenerf verlaat. De gevolgen worden steeds meer merkbaar volgens Meulenbroeks. ‘Er zijn al stallen met slachtrijpe kalveren die de dieren langer moeten houden, omdat er geen afzet is.’

de coronacrisis hectische dagen door. 'We waren bang dat we een aantal lijnen moesten uitschakelen. We waren sterk onderbemand en door bijvoorbeeld kantoorpersoneel bij te laten springen zijn we erin geslaagd de verwerking te continueren. Ook de melkafhaling is altijd gewaarborgd geweest', vertelt Leloup. De grootste personeelszorgen in de verwerkingen lijken inmiddels achter de rug.

Na het wegvallen van sommige afzetkanalen heeft Milcobel geschoven in het productengamma. Zo ging bijvoorbeeld volume van de mozzarellalijn, die sterk van de horeca afhangt, naar de poederlijn. Leloup geeft aan dat mogelijkheden daarbij beperkt zijn. 'Door de melkpiek zitten de lijnen op het maximum van hun capaciteit.'

Private opslag zuivel

Door de verwachte druk op de melkprijzen pleit de Europese zuivelorganisatie European Dairy Association (EDA) al vanaf het uitbreken van de coronacrisis voor het activeren van het Europese steunplan Private Opslag Zuivel. 'Op deze manier wordt het voor zuivelbedrijven draaglijker om meer voorraad aan te houden', verklaart Laurens van Delft, senior trade & economics officer van EDA. De Belgische en Nederlandse zuivelorganisaties steunen het EDA-pleidooi. Het vergroten van de voorraad kan leiden tot een rem op de neerwaartse prijsvorming. 'Door meer op te slaan breng je minder zuivel op de markt met als gevolg dat de prijsdaling afneemt, legt Van Delft uit. 'Op het moment dat het beter gaat met de economie en de vraag aantrekt, kun je deze zuivelproducten tegen kostendekkende prijzen verkopen.'

Milcobel is bij monde van Leloup ook voorstander van de steunmaatregel, maar waakt tegelijkertijd voor grote voorraadopbouw. 'Wij verkopen liever voor een iets lagere prijs dan het in voorraad te houden voor onbekende tijd.'

Lagere consumptie door economische crisis

Door tijdelijk capaciteit van de markt te halen zou de prijs op middellange termijn kunnen herstellen. De hoop is daarbij dat de coronamaatregelen in Europa snel opgeheven worden en de horeca weer opengaat. Het grootste gevaar voor de zuivelsector schuilt volgens Mark Voorbergen in de economische crisis die in het verschiet ligt. 'De economie krijgt stevige klappen en de werkloosheid neemt toe.' Dit heeft volgens hem een negatief effect op de consumptie in bijvoorbeeld het Midden Oosten, een belangrijk afzetgebied van Nederlandse zuivelproducten. 'Tel daarbij op concurrentie uit landen als Amerika en Nieuw-Zeeland, die een melkoverschot hebben, en de mondiale prijzen staan onder druk.' De zuivelexpert verwacht dat de melkprijs over 2020 hierdoor een paar cent lager zal uitvallen dan in 2019.

Te vroeg voor interventie

De bezorgdheid over de prijsdruk op lange termijn wordt breed gedragen in de sector. Volgens een recente prognose van Rabobank zal de omzet in de melkveehouderij dit jaar lager uitvallen dan in 2019, voor het derde kwartaal wordt een krimp van 15 procent verwacht ten opzichte van dezelfde periode in 2019. Volgens de Rabobank-schattingen duurt het tot het tweede kwartaal 2021 voordat de omzet op hetzelfde niveau ligt als in 2019. Om de veehouderij door de moeilijke tijd te loodsen voorzien banken in de mogelijkheid van uitstel van kre-

Coronacrisis op het boerenerf

Veeteelt-serie: coronavirus op het boerenerf

Het openbare leven in Nederland en Vlaanderen ligt als gevolg van de uitbraak van het coronavirus goeddeels stil. Maar het werk in de melkveehouderij gaat iedere dag door. Hoe lukt dat? En hoe raakt deze crisis mensen persoonlijk? Veeteelt belt vanuit het thuishokantoor met werkers in het veld. Op www.veeteelt.nl leest u wekelijks hoe erfbedreiders en melkveeouders hier persoonlijk mee omgaan.

[Foto en film op **veeteelt.nl**](#)

dietbetaling. 'Ik verwacht dat de melkprijs zeker met een paar cent kan dalen en dan kunnen er bedrijven in liquiditeitsproblemen komen', zegt Clemens van der Aa, sectormanager melkveehouderij bij Rabobank. 'Daarbij is het voorjaar een dure periode voor de melkveeouder, als er bemest en gezaaid moet worden', voegt hij eraan toe. Vooralsnog is er volgens de landbouworganisaties nog geen tijd voor paniek, de melkprijs is nog niet kritiek. 'Als het overschot van zuivel op de wereldmarkt voortduurt, kunnen de melkprijzen op een gegeven moment wel sterk gaan dalen, maar zover is het nog niet', zegt Meulenbroeks. Hoewel er van een doemscenario voor de melkveehouderij nog geen sprake is, maakt LTO via agrarische koepelorganisatie Copa-Cogeca de EU warm voor een aanvullend pakket noodmaatregelen, zoals bijvoorbeeld interventie. 'Mocht het ervan komen, dan is de Europese Commissie voorbereid en gaan er niet zes weken overheen voordat deze maatregelen geactiveerd zijn', besluit Meulenbroeks. |

Samenvatting

- De melkafhaling en -verwerking zijn tijdens het hoogtepunt van de coronacrisis gegarandeerd.
- De traditionele voorjaarsmelkpiek valt samen met de verminderde afzet.
- De prijzen zijn nog niet kritisch, maar lobbyorganisaties houden Europa warm voor eventuele steunmaatregelen.
- Het is mogelijk dat er een jaar lang lagere melkprijzen zijn.
- De prijzen van slachtvee en kalveren dalen.